

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: V. Q. H.
st. příslušnost V. s. r.

zast. advokátem Mgr. Markem Sedlákem
sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Loretské nám. 5, 118 00 Praha 1

za účasti: D. T. D.
nezl. V. Q. M.
oba pobytem X

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 10. 2024, č. j. 120901-3/2024-MZV/OPL,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 10. 2024, č. j. 120901-3/2024-MZV/OPL, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 14 870 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Marka Sedláka.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a napadené rozhodnutí

1. Žalobce podal dne 5. 6. 2024 na Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „ZÚ Hanoj“) žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území České republiky, k níž připojil žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti ve smyslu § 169 odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Této žádosti ZÚ Hanoj nevyhověl a usnesením ze dne 16. 7. 2024, č. j. 1552-4/2024-MZV/HANOKO („prvostupňové rozhodnutí“), řízení o žádosti zastavil podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 30. 6. 2023 („zákon o pobytu cizinců“).
2. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž zopakoval důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu. Tyto důvody byly tři. Zaprvé – žalobce žije ve společné domácnosti s manželkou, která na území České republiky pobývá na základě zaměstnanecké karty, a společně vychovávají syna, který se narodil teprve X. Zadruhé – žalobce již měl na území České republiky povolení pobyt, není tedy osobou, která by nebyla správním orgánem známa. A zatřetí – žalobce pozbyl povolení k pobytu bez vlastního zavinění.
3. Žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 10. 2024, č. j. 120901-3/2024-MZV/OPL („napadené rozhodnutí“), odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Poukázal na podobnost případu žalobce s případem řešeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2024, č. j. 1 Azs 79/2024-35. Důvody uváděné žalobcem neshledal (ani v jejich souhrnu) dostatečnými pro vyhovění jeho žádosti.
4. K prvnímu důvodu žalovaný s odkazy na některé judikáty Nejvyššího správního soudu uvedl, že rodinná situace žalobce není neřešitelná a že je na rodině žalobce, jak si rodinné poměry uspořádá. Zájmy nezletilého dítěte byly dostatečně zohledněny a zásah do soukromého a rodinného života žalobce považoval žalovaný za přiměřený. Žalovaný také poukázal na to, že žalobce přes nejistou pobytovou situaci založil rodinu a ani nevyužil standardního režimu umožňujícího matce péči o její nezletilé dítě.
5. K druhému důvodu žalovaný uvedl, že žalobce založil svou rodinu až v době, kdy se na území České republiky nacházel bez platného řádného pobytového oprávnění. Mohl proto očekávat, i s ohledem na řízení před soudy, že v budoucnu mohou nastat komplikace s jeho pobytovým oprávněním, a že bude muset území České republiky opustit. Smysluplnost osobního podání žádosti nelze hodnotit, neboť je stanovena zákonem. Institut upuštění od povinnosti osobního podání žádosti má výjimečnou povahu, která podle žalovaného v případě žalobce dána není.
6. Ke třetímu důvodu žalovaný poukázal na to, že řízení, v němž byl vydán rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2023, č. j. 4 Azs 124/2023-34, nebyl předmětem posuzování ZÚ Hanoj. Žalovaný má za to, že tento rozsudek Nejvyššího správního soudu nemá na posouzení této věci přímý vliv. Podle žalovaného předchozí řádné pobytové oprávnění žalobci zaniklo dne 8. 7. 2022, zatímco žádost o povolení k dlouhodobému pobytu byla doručena ZÚ Hanoj dne 5. 6. 2024. Podle žalovaného měl žalobce postupovat podle § 47 odst. 3 zákona o pobytu cizinců a měl požádat o prodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty. Namísto toho žalobce požádal o jiné pobytové oprávnění, než kterým disponoval, a jenž bylo předmětem pochybení Ministerstva vnitra. V tomto pochybení proto nelze spatřovat překážku pro osobní podání žádosti na ZÚ Hanoj.

II. Žaloba

7. Žalobce uvedl, že trvá na všech uvedených důvodech, pro které mělo být jeho žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání vyhověno. Pokud žalovaný v napadeném rozhodnutí odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu ve věcech možného uspořádání rodinných poměrů v jiných případech, nezohlednil konkrétní skutečnosti, jimiž žalobce argumentoval. Konkrétně, že syn žalobce má několik měsíců a potřebuje nepřetržitou péči, že se manželka nemůže vrátit do zaměstnání, pokud se žalobce nebude na péči o dítě a domácnost osobně podílet, a že tak malé dítě potřebuje kontakt s oběma rodiči. Odloučení žalobce od rodiny může trvat řadu měsíců, což je správním orgánům známo. Po tuto dobu (6 měsíců až 1 rok) by žalobce nemohl být se synem v tomto věku v kontaktu, což je nehumánní a nepřiměřené. Jednalo by se proto o odloučení v rozporu s nejlepším zájmem dítěte.
8. Otázkou nejlepšího zájmu dítěte dle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte se správní orgány zabývaly nedostatečně. Takový zájem jeho dítěte nedefinovaly, přestože musí být předním hlediskem posouzení. Syn žalobce je závislý na nepřetržité péči obou rodičů. Napadené rozhodnutí zasahuje do rodinného a soukromého života žalobce a jeho rodinných příslušníků. Jedná se o porušení čl. 8 Úmluvy o ochrany lidských práv a základních svobod, neboť do tohoto práva může být zasahováno pouze je-li to nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochraně pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných. V případě žalobce a jeho rodiny podmínka nezbytnosti splněna není, pasáž napadeného rozhodnutí na s. 4 považuje žalobce jednak za nesrozumitelnou a jednak neodpovídající skutkovým okolnostem věci.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný nepovažuje žalobu za důvodnou. Má za to, že všechny žalobcem uváděné skutečnosti byly zohledněny, včetně věku dítěte a dopadů odcestování žalobce za účelem osobního podání žádosti (s. 3–5 napadeného rozhodnutí). Zájem nezletilých dětí musí být vyvažován zájmem státu na tom, aby žalobce legalizoval svůj pobyt zákonem předpokládaným způsobem. Tj. aby příslušný zastupitelský úřad, který je nejlépe seznámen se specifickými místními poměry ve státě původu žalobce, mohl jeho žádost řádně posoudit. Toto vážení zájmů správní orgány provedly (s. 3–4 napadeného rozhodnutí) a povinnost žalobce podat žádost osobně shledaly nezbytným, dočasným a přiměřeným zásahem do práva žalobce na respektování soukromého a rodinného života při zohlednění nejlepšího zájmu dítěte.
10. Podle žalovaného lze situaci žalobce a jeho nezletilého dítěte hodnotit jako situaci spadající do třetí kategorie intenzity dopadu na nezletilé dítě (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, bod 27), neboť se jedná o řízení, které má na dítě nepřímý dopad. Podle žalovaného bylo též postupováno v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Rodinné poměry žalobce (založení rodiny, brzký návrat manželky žalobce do zaměstnání) byly z jeho strany upraveny způsobem zcela ignorujícím jeho nejistou pobytovou situaci. Nadto by se jednalo o vycestování pouze dočasné, se kterým není spojen zákaz návratu na území České republiky, který by bránil žalobci požádat např. o krátkodobé vízum. Nepřiměřená délka řízení o žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu současně není pro posouzení žádosti o upuštění od osobního podání žádosti rozhodná, neboť nespadá

pod důvody, pro které není třeba na osobním podání žádosti trvat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018-50).

11. Nejlepší zájem dítěte žalobce byl dostatečně definován. Ten správní orgány spatřovaly v možnosti realizace rodinného života společně s jeho rodiči a současně v konsolidaci nejistého pobytu žalobce. Správní orgány daly přednost jinému protichůdnému zájmu, nejlepší zájem dítěte však zohledněn byl. Jedná se o postup souladný s čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte i s čl. 8 Úmluvy, neboť se nejedná o zásah natolik intenzivní, aby tato práva porušoval. K požadavku na nezbytnost zásahu žalovaný odkázal na judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu (s. 4 napadeného rozhodnutí). Je nezbytné trvat na dodržování veřejného pořádku a nevytvářet skupinovou výjimku pro cizince zdržující se v České republice.
12. Žalovaný zopakoval, že není úkolem správních orgánů hodnotit smysluplnost právní úpravy. Správní orgány splnily svou povinnost a zabývaly se důvody, pro které není třeba na osobním podání trvat. Také připomněl, že je nepřípustné rozdělovat cizince na kategorie na základě místa jejich pobytu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2023, č. j. 9 Azs 19/2023-39). Pokud žalobce nespadá do kategorie cizinců, kterým je umožněno řešit jejich pobytovou situaci z území, není možné se domáhat výjimky dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců s odkazem na to, že s ním již v minulosti bylo řízení vedeno. Toto ustanovení tedy nemá sloužit cizincům, kteří sice nemají řádné pobytové oprávnění, ale v minulosti jej měli. Jeho cílem je posouzení existence překážek pro osobní podání žádosti.
13. Ve vztahu k námitce ztráty pobytového oprávnění bez vlastního zavinění žalobce z důvodu nesprávného úředního postupu žalovaný setrval na argumentaci uvedené v napadeném rozhodnutí. Žalobce nevyužil zákonem předvídanou možnost požádat o prodloužení doby platnosti své zaměstnanecké karty a namísto toho požádal o udělení jiného pobytového oprávnění.

IV. Jednání před soudem a posouzení věci samé

14. Žaloba je přípustná a podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, „s.ř.s.“) v zákonné lhůtě (§ 72 odst. 1 s.ř.s.).
15. Soud ve věci nařídil jednání na 4. 4. 2025, neboť podklady pro vydání rozhodnutí doplnil o spisový materiál Ministerstva vnitra ve věci jeho rozhodnutí ze dne 18. 11. 2021, č. j. OAM-81551-7/ZM-2021. Jednání se uskutečnilo za přítomnosti zástupce žalobce (žalobce se z jednání omluvil) a zástupkyně žalovaného.
16. Zástupci účastníků řízení odkázali na písemné podklady zaslané soudu. Soud následně účastníky řízení informoval, že si od Ministerstva vnitra vyžádal spisový materiál vedený ve věci oznámení žalobce o změně zaměstnavatele ze dne 26. 10. 2021. Z něho vyplynulo, že po vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2023, č. j. 4 Azs 124/2023-34, vydalo Ministerstvo vnitra bez dalšího pouze opakovaně sdělení o nesplnění podmínek stanovených v § 42g odst. 7 a 8 zákona o pobytu cizinců ve vztahu k zaměstnavateli TonyAndBrothers s.r.o (toto sdělení žalobce předložil k odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí). Ministerstvo vnitra k výzvě soudu sdělilo, že žalobce ke dni 5. 1. 2022 (tj. ke dni podání jeho první žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny na území se svojí manželkou) na území České republiky nepobýval oprávněně, neboť platnost jeho zaměstnanecké karty skončila uplynutím 60 dnů ode dne 31. 8. 2021, kdy rozvázal pracovní poměr se zaměstnavatelem GASTRO, s. r. o., tj. dnem 30. 10. 2021.

Dokazování bylo doplněno také aktuálním výpisem pobytové historie žalobce z Informačního systému cizinců.

17. K doplněnému dokazování zástupce žalobce sdělil, že pobytová historie žalobce je komplikovaná. Žalobci dal v případě jeho zaměstnanecké karty zapravdu až Nejvyšší správní soud, poté již ale žalobce nemohl o prodloužení zaměstnanecké karty úspěšně požádat; platnost jeho zaměstnanecké karty zanikla a zaměstnavatel ho s ohledem na plynutí času jako zaměstnance již nechtěl. Žalobce následně i s ohledem na situaci v rodině požádal o jiné pobytové oprávnění. Právní úprava nedávala žalobci šanci na jiné řešení bez toho, aby vycestoval. S ohledem na aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek č. j. 1 Azs 79/2024-35) se nabízí, že žalobci by mělo být vyhověno s ohledem na to, že se do situace bez pobytového oprávnění dostal vinou nesprávného úředního postupu, a s ohledem na specifickou právní úpravu ve věci zaměstnaneckých karet.
18. Právní zástupkyně žalovaného uvedla, že žalobce mohl využít § 47 odst. 3 zákona o pobytu cizinců v situaci, kdy pobytové oprávnění ztratil v důsledku nesprávného úředního postupu správního orgánu. Žalovaný vycházel ze skutečností, které mu v řízení sdělil žalobce a zabýval se tedy hlavně žádostí z června 2024 o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny. V rámci napadeného rozhodnutí byla detailně rozebrána jednotlivá kritéria pro posouzení, zda se v případě žalobce jedná o odůvodněný případ, ale k takovému závěru žalovaný nedospěl. Proto bylo nutné trvat na osobním podání žádosti.
19. Účastníci řízení neměli další důkazní návrhy. Po závěrečných návrzích soud přerušil jednání a postupoval podle § 49 odst. 12 věta první s.ř.s.
20. Žaloba je důvodná.
21. Podle § 42a odst. 5 zákona o pobytu cizinců *podává cizinec žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na zastupitelském úřadu.*
22. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců *žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu je cizinec povinen podat osobně.*
23. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců *může zastupitelský úřad v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti.* Zákonodárce pro takové rozhodování zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu *odůvodněný případ* a následného správního uvážení. Při aplikaci tohoto ustanovení by tedy správní orgán měl neurčitý právní pojem nejprve obecně vymezit a následně uvážít, zda se o takový odůvodněný případ jedná v posuzované věci (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023–34, bod 33, či ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018–22).
24. ZÚ Hanoj vymezil pojem „odůvodněný případ“ tak, že se jedná o „*okolnosti zvláštního zřetele na straně žadatele nebo na straně zastupitelského úřadu, v jejichž důsledku by vycestování žadatele z území ČR k osobnímu podání žádosti na příslušném zastupitelském úřadu bylo spojeno s nepřiměřeným omezením*“. A současně je vymezil jako „*skutečně znemožňující osobní podání a nesoucí pro žadatele nepřiměřenou zátěž*“. Žalovaný v napadeném rozhodnutí takové vymezení pojmu „odůvodněný případ“ akceptoval a doplnil jej odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž lze dovodit, že okolnosti či skutečnosti svědčící o odůvodněném případě mohou být jak v rovině objektivní (např. nedostupnost

zastupitelského úřadu, závažné provozní problémy zastupitelského úřadu), tak v rovině subjektivní (důvody zdravotní, sociální či rodinné).

25. Jak nicméně připomněl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 7. 2024, č. j. 1 Azs 79/2024-35, tento pojem „nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. A v posuzované věci dospěl k závěru, že pod tento pojem lze podřadit i předchozí nezákonné pochybení správních orgánů, v jehož důsledku musí cizinec podat novou žádost. Pro uplatnění tohoto důvodu je přitom relevantní, zda se cizinec pokusil využít jiné jemu dostupné možnosti nápravy. Tímto postupem totiž dochází k naplnění zákonem předpokládaného účelu úpravy, tj. „zmírnit přílišnou tvrdost právní úpravy dopadající na konkrétní (jednotlivé) situace žadatelů“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2021, č. j. 1 Azs 4/2021-28, bod 38).
26. Pojem „odůvodněný případ“ bude logicky naplňovat i situace žadatele, která je kombinací důvodů, jež ve svém souhrnu činí požadavek na osobní podání žádosti příliš tvrdým a nezohledňujícím veškeré relevantní skutkové okolnosti případu. A tak tomu bylo podle přesvědčení soudu i v případě žalobce, jak bude dále vysvětleno.
27. Žalovaný předně dostatečně nezohlednil dopady předchozího nezákonného postupu správních orgánů, v jehož důsledku musel žalobce podat novou žádost. Žalobce byl držitelem povolení k dlouhodobému pobytu, a sice zaměstnanecké karty podle § 42g zákona o pobytu cizinců. Ta byla vázána na konkrétního zaměstnavatele – společnost GASTRO, s.r.o. Platnost této zaměstnanecké karty byla původně prodloužena do 8. 7. 2022. Žalobce s tímto zaměstnavatelem ke dni 31. 8. 2021 rozvázal pracovní poměr a ve lhůtě 60 dnů (24. 10. 2021) oznámil správnímu orgánu (Ministerstvu vnitra) změnu zaměstnavatele; chtěl pracovat jako pomocník v kuchyni u TonyAndBrothers s.r.o. Ministerstvo vnitra žalobci dne 18. 11. 2021 sdělilo, že jeho žádost nesplňuje podmínky podle § 42g odst. 7 a 8 zákona o pobytu cizinců, neboť žalobce nepředložil všechny zákonem požadované podklady. Ministerstvo vnitra tak postupovalo, aniž by žalobce vyzvalo k odstranění nedostatků podání, což je vada, pro kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. 9. 2023, č. j. 4 Azs 124/2023-34, č. 4529/2023 Sb. NSS, sdělení Ministerstva vnitra ze dne 18. 11. 2021 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení však Ministerstvo vnitra již jen vydalo ve vztahu k oznámení žalobce o změně zaměstnavatele (ve vztahu k zaměstnavateli TonyAndBrothers s.r.o.) dne 11. 4. 2024 opakované sdělení o nesplnění podmínek stanovených v § 42g odst. 7 a 8 zákona o pobytu cizinců. Rozsudek Nejvyššího správního soudu (jakkoli podstatný pro další správní praxi) totiž s ohledem na plynutí času již žalobci nemohl „zachránit“ pobytové oprávnění ve formě zaměstnanecké karty. Od doby oznámení změny zaměstnavatele do doby zrušení sdělení Ministerstva vnitra ze dne 18. 11. 2021 totiž uplynuly bezmála 2 roky a původní oznámení o změně zaměstnavatele již bylo bezpředmětné.
28. Žalovaný žalobci vytýká, že nepožádal o prodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty. Tato výtka však s ohledem na specifika právní úpravy zaměstnaneckých karet není vůbec na místě, neboť je zřejmé, že s takovou žádostí by žalobce uspět nemohl. Oprávněnost pobytu žalobce na území spojená se zaměstnaneckou kartou totiž i přes rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2023, č. j. 4 Azs 124/2023-34, skončila dne 30. 10. 2021, tj. uplynutím 60 dnů ode dne rozvázání pracovního poměru s jeho dosavadním zaměstnavatelem, společností GASTRO, s.r.o., k čemuž došlo dohodou ke dni 31. 8. 2021; dosavadní prodloužení platnosti zaměstnanecké karty vázané na tohoto zaměstnavatele původně do 8. 7. 2022 (jak se žalovaný nesprávně domníval) proto nebylo relevantní (viz §

63 zákona o pobytu cizinců). Žalovaným nabízené východisko by tedy v situaci žalobce ničemu nepomohlo, neboť není možné prodloužit platnost zaměstnanecké karty, která již zanikla.

29. Žalobci současně nelze vytýkat neaktivitu, resp. nedostatek snahy svoji pobytovou situaci na území České republiky řešit. Žalobce podal dne 5. 1. 2022 (tj. 48 dní po vydání sdělení Ministerstva vnitra, že nesplňuje podmínky pro změnu zaměstnavatele, a to s těmi důsledky, že není oprávněn na území ČR pracovat, a s ohledem na zánik zaměstnanecké karty dle § 63 zákona o pobytu cizinců ani pobývat) žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem společného soužití rodiny na území se svojí manželkou. Řízení o této žádosti však muselo být zastaveno podle § 169r odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, neboť žalobce v době podání žádosti již na území nepobýval na základě víza k pobytu nad 90 dnů, ani na základě povolení k dlouhodobému pobytu vydaného za jiným účelem (k tomu viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 3. 2023, č. j. 55 A 30/2022-39). Tuto žádost by totiž mohl podat pouze do 30. 10. 2021, kdy ještě disponoval platnou zaměstnaneckou kartou. V té době však ještě nemohl vědět, že jeho oznámení změny zaměstnavatele nebude úspěšné, to se dozvěděl až ze sdělení Ministerstva vnitra ze dne 18. 11. 2021.
30. Snahu žalobce řešit svůj pobyt v rámci dostupných právních prostředků dokládá i žádost o obnovu řízení ve věci jeho povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem společného soužití rodiny na území, kterou podal dne 3. 10. 2023, tj. 6 dní po vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu, jímž byl Ministerstvu vnitra vytknut jako nezákonný postup při posouzení oznámení změny zaměstnavatele, v jehož důsledku žalobce ztratil šanci na další trvání své zaměstnanecké karty. Tato snaha však rovněž nemohla být s ohledem na účel institutu obnovy řízení a procesní charakter rozhodnutí podle § 169r odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců úspěšná (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2025, č. j. 34 A 16/2024-33).
31. V mezidobí se změnila rodinná situace žalobce. Ten totiž již ke dni vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu očekával se svojí manželkou (sezdáni byli ve Vietnamu dne 10. 1. 2020) narození potomka (k tomu došlo 10. 1. 2024). Po narození syna pak žalobce již neměl jinou možnost než podat žádost, o níž bylo rozhodnuto prvostupňovým, resp. napadeným rozhodnutím.
32. Žalovaný pochybil, pokud v rámci svých úvah fakticky vyloučil předchozí nezákonné pochybení Ministerstva vnitra pro účely rozhodnutí ve věci žádosti žalobce jako skutečnost, která by mohla žádost žalobce opodstatňovat, resp. odmítl jej vyhodnotit jako odůvodněný případ podle § 169 odst. 3 zákona o pobytu cizinců. „Odůvodněným případem“ pro upuštění od osobního podání žádosti však nemusí být jen existence překážky pro osobní podání žádosti. Jak vyplývá ze shora odkazovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Azs 79/2024, je jím též situace, kdy je na místě napravit předcházející pochybení správních orgánů, v jehož důsledku žalobce ztratil reálnou šanci na legalizaci svého pobytu na území České republiky. K této situaci pak při posouzení žádosti o upuštění od povinnosti jejího osobního podání na zastupitelstvu přistupují v případě žalobce další důvody, které byly ze strany správních orgánů posouzeny izolovaně, bez ohledu na pobytový „příběh“ žalobce, v němž hrálo klíčovou roli právě pochybení Ministerstva vnitra (pokud by totiž tento správní orgán dal žalobci prostor k odstranění vad oznámení o změně zaměstnavatele, nemuselo by k zániku zaměstnanecké karty dojít).

33. Stěžejním důvodem pro podání nové žádosti bylo narození dítěte žalobce dne X. Nutno předeslat, že dítě se narodilo manželce žalobce, s níž uzavřel sňatek ještě ve Vietnamu, v roce X. V takové situaci nejsou podle soudu na místě výtky žalovaného, že žalobce nepřizpůsobil založení rodiny své nejisté pobytové situaci. Manželka žalobce měla na území České republiky řádné pobytové oprávnění a dítě se narodilo do manželství trvajících několik let. V kontextu pobytové historie žalobce a jeho rodinných poměrů nelze mít za to, že by narození potomka žalobce bylo možné vnímat jako nějakou zjevnou kalkulaci ze strany žalobce za účelem získání pobytového oprávnění. I tímto prizmatem tak bylo na místě hodnotit důvody pro podání žádosti žalobce.
34. Za situace, kdy žalobce ztratil v důsledku pochybení správních orgánů šanci na získání pobytového oprávnění (zaměstnanecké karty) a jeho manželka zde pracovní povolení měla, není „fér“ výtky žalovaného, že žalobce „nevyužil standardního režimu umožňujícího matce péči o její nezletilé dítě“. O dítě mají povinnost pečovat oba rodiče a jak žalovaný sám uvedl, „je na rodině žalobce, jak si rodinné poměry uspořádá“. Pokud dítě vyžaduje celodenní péči, je logické, že je jednak třeba tuto péči zajistit a jednak je třeba zajistit též finanční zabezpečení rodiny. Nemůže-li pracovat jeden z rodičů, stojí finanční zabezpečení rodiny na rodiči druhém.
35. Žalobce ztratil pobytové oprávnění za účelem zaměstnání v důsledku pochybení správního orgánu. Za situace, kdy jeho manželka takovým pobytovým oprávněním disponovala, je zcela logické a pochopitelné, že se manželka žalobce po narození dítěte bude vracet do práce a žalobce převezme větší podíl na péči o dítě. Podle soudu je v takové situaci nepřiměřené po žalobci požadovat, aby si své rodinné poměry „nějak uspořádal“, ale hlavně aby z území vycestoval a podal osobní žádost o pobytové oprávnění na zastupitelském úřadu. V takovém případě by o dítě musela pečovat manželka žalobce, což by samozřejmě negativně ovlivnilo možnosti jejího výdělků, a tím i zajištění základních potřeb rodiny.
36. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí argumentuje odkazy na rozsudky Nejvyššího správního soudu týkající se situací, kdy mělo v důsledku vycestování cizince dojít k jeho (dočasnému) odloučení od rodiny s dětmi (rozsudek NSS ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018-50, kde šlo o dlouhodobý neoprávněný pobyt cizince na území, podnikající manželku a dvě nezletilé děti v předškolním a mladším školním věku; rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2024, č. j. 10 Azs 156/2022-46, kdy cizinec v důsledku vlastního pochybení přišel o povolení k trvalému pobytu a na území měl manželku a dvě nezletilé děti; či rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2023, č. j. 9 Azs 19/2023-39, kdy byl cizinec odsouzen k trestu odnětí svobody na 7 let a na území pobývala jeho manželka a 4 děti). A z odkazované judikatury je seznatelné, že pouze dočasné odloučení rodiče od rodiny s nezletilými dětmi obvykle není samo o sobě oním *odůvodněným případem*, pro který by bylo na místě upustit od požadavku na osobní podání žádosti.
37. Každý případ však má svoje specifika a ta je nutno posoudit v jejich souhrnu. Ani jeden z odkazovaných judikátů není se situací žalobce zcela srovnatelný. Žalovaný totiž v případě žalobce pracoval s nesprávným předpokladem, že žalobce mohl poté, kdy Nejvyšší správní soud uznal pochybení Ministerstva vnitra (v rozsudku ze dne 27. 9. 2023, č. j. 4 Azs 124/2023-34) požádat o prodloužení zaměstnanecké karty. Takový postup však česká právní úprava v případě zaměstnaneckých karet neumožňuje. Pokud by tak žalobce formálně učinil, taková žádost by s ohledem na právní úpravu zaměstnaneckých karet byla zjevně bezúspěšná. V tomto ohledu se proto jedná o situaci odlišnou od situace řešené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2024, č. j. 1 Azs 79/2024-35 (zde šlo o dlouhodobý

pobyt za účelem společného soužití rodiny), na který žalovaný v napadeném rozhodnutí rovněž odkazoval. V případě žalobce pak k tomuto důvodu pro podřazení žádosti pod pojem „odůvodněný případ“ přistupuje ještě potřeba zajištění celodenní péče o dítě v toho času kojeneckém, nyní již batolecím věku.

38. Nutno poznamenat, že s ohledem na specifika „příběhu“ žalobce se nejedná o vytváření nějaké skupinové výjimky, jak na ni poukazoval žalovaný. A jakkoli skutečnost, že žalobce není správním orgánem osobou neznámou (neboť v minulosti již získal pobytové oprávnění ve formě zaměstnanecké karty) sama o sobě jistě nepostačuje k tomu, aby bylo od osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu upuštěno, může se jednat o indicii, jež tento závěr podporuje (nikoli naopak).

V. Závěr a náklady řízení

39. Krajský soud shledal žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí zrušil [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.] a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm žalovaný při posouzení žádosti žalobce zejména zohlední výklad, že „odůvodněným případem“ pro upuštění od osobního podání žádosti je i situace, kdy je na místě napravit předcházející pochybení správních orgánů, v jehož důsledku žalobce ztratil reálnou šanci na legalizaci svého pobytu na území České republiky.
40. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem tvořených zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 3 000 Kč a náklady za zastoupení advokátem.
41. Dne 1. 1. 2025 došlo k nabytí účinnosti novelizační vyhlášky č. 258/2024 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb („advokátní tarif“). Dle čl. II novelizační vyhlášky za právní služby poskytnuté před 1. 1. 2025 vyhlášky přísluší advokátovi odměna podle advokátního tarifu v dosavadním znění. Před 1. 1. 2025 byly advokátem žalobce učiněny dva úkony právní služby (převzetí věci, sepsí žaloby), žalobci proto byly přiznány dva úkony právní služby po 3 100 Kč, a dva režijní paušály po 300 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4, advokátního tarifu ve znění účinném do 1. 1. 2025. Celkem tedy 6 800 Kč. Dne 1. 1. 2025 byl advokátem žalobce učiněn jeden úkon právní služby (účast na jednání), žalobci byl proto přiznán jeden úkon právní služby po 4 620 Kč a jeden režijní paušál po 450 Kč podle § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4, advokátního tarifu, ve znění účinném od 1. 1. 2025. Celkem tedy náklady na zastoupení činí 5 070 Kč. Žalobci proto bylo dohromady přiznáno 14 870 Kč.
42. Výrok o náhradě nákladů řízení osob zúčastněných na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Soud osobám zúčastněným na řízení žádnou povinnost neuložil, a proto právo na náhradu nákladů řízení nemají.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 4. dubna 2025

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v.r.
samosoudkyně